

a Nord (de Moscou) Oroszországban jogi léttel immár nem bír, már pedig nem létezhetik tovább külföldön egy társaság, amely hazájában nem létezik; továbbá, hogy megszűnt a folytonosság a társaság léteiben azért, hogy az alapszabályok szervezeti szabályainak évek óta nem tesznek eleget; hogy az alapszabályok szerint az alaptőke 50%-ának elvesztése esetén a társaság működését be kell szüntetni és fel kell számolni, már pedig ez az eset a szovjet fenti intézkedése folytán beállott. (Tribunal Civil de la Seine 1925 május 9., Revue des Sociétés 1926 január.)

A francia nemzeti republikánus liga a községi választásokra kandidáló tagjával, Martinnel szemben a royalista ellenjelöltet támogatta. Martin pert indított a Liga ellen 1 frank (eszmei) kártérítés és az ítélet hírlapi közzététele iránt azon az alapon, hogy a társaság visszerhes szerződés lévén (amely az alapszabályban őlt formát), annak megszegése esetén bármely tagnak a társasággal szemben, a társaságnak pedig bármelyik tagjával szemben joga van a szerződés teljesítését és illetőleg kártérítést követelni. Már pedig a Liga szerződés (alapszabály)-szegést követett el, amikor vele szemben royalistát támogatót.

Elutasítás azon az alapon, hogy a tagok magatartása az alapszabályok szerint az ig. bizottság intézkedésének van alávetve, Martin pedig nem kért engedélyt a bizottságtól a jelöléshez.

Kanadában székelő társaság 1890-ben oly kötelezvényeket bocsátott ki, amelyek kamatai és törlesztési részletei Párisban és Genfben frankban fizetendők. Ez annyit jelent, hogy a hitelezők egyaránt követelhetik a fizetést Genfben svájci frankban és Párisban francia frankban, mert nem áll helyt az az érv, hogy a „frank“ megkülönböztető megjelölés híjján francia frankot jelent. (Cour d'appel de Paris 1925 július 17., Revue des Sociétés 1926 február.)

„Agent de publicité“ és pénzügyi hírlap csak szándék vagy csalás miatt tehető felelőssé valamely részvénytársaságról leadott közleményekért a r.-t. részvényeinek vevői részéről, ha bizonyítható, hogy az így teremtett közhiedelemnek a vétel megkötésére döntő hatása volt.

Ügyvédség.

Az Országos Ügyvédszövetség renaissance-a.

„A mai napon megteremtettük végre azt a régóta nélkülözött intézményt, amely az ország ügyvédségének a kamarák által széttagolt egységét egységes szervezetben fogja össze. Anélkül, hogy a legtávolabbról is érinteni akarnók a helyi kamaráknak törvényen alapuló és jogos függetlenségét, vallhatjuk, hogy Szövetségünk az egész ország egységes ügyvédi kamarája.“

„Ezt az intézményt az élet parancsa: a szükség hívta egybe. Nem tekinthetjük ma már nemes sportnak vagy szórakoztató művészetnek pályánkat, amely tanulmányaink befejezése után megtisztelő címhez juttatott bennünket; ma már az ügyvédnek hivatása van, amely gyakran fárasztó és keserves. Akik életüket

é hivatásnak szentelik, keresik és meg is kell találniok benne azt a megbecsülést, azt a *becsületes jólétet* és azt a takarékosági lehetőséget, amelyet egészséges társadalmi szervezetben a munka, a kitartás és a tehetség biztosít minden művelt, kitartó és jellemes ember számára..“

„E jogos törekvésünk nem gátolja a kari erények tisztelét és megvalósítását: *elődeink szellemében hirdetjük a mérsékletet, az önzetlenséget és a becsületességet.* Ezek akkor fognak a maguk teljességében uralomra jutni, amikor elérkeztünk ahhoz a felfogáshoz, hogy a lelkiismeretes munka biztosabb és bővebb jutalmazást érdemel. Az a törekvés, hogy hivatásunk anyagi kiválalmait összhangba hozzuk kötelességeinkkel és értékünkkel: nem fakad-e a legtisztultabb állampolgári gondolkodásból?“

„Amerre nézünk, mindenütt nagy nemzeti szervezeteket látunk, üléseket, kongresszusokat. Az orvosok, az iparosok, a kereskedők és a mezőgazdák nagy intézményekben tömörültek általános érdekeik védelmében; *csupán az ügyvédség marad meg kamarai elszigeteltségében, megfélemlkezve arról, hogy neki is vannak nagy, közösen kivivandó érdekei.*“

E sorok egy lyoni ügyvédnek, Appleton-nak Appeljéből valóik, amellyel a francia ügyvédi kar e kitünősége az által megszervezett és az elnökléte alatt álló Francia Ügyvédek Nemzeti Szövetségét 1921-ben utjára bocsátotta. A sok helyütt szárnyalószavu beköszöntő meggyőzően világít rá előttünk arra, hogy az állami, társadalmi és társadalomgazdasági berendezéseknek a háboru után bekövetkezett gyökeres átalakulása világszerte jelentékenyen érintette a társadalomban elrendező tevékenységet végző ügyvédséget is. Megváltozott a társadalom csillagképe: e változásra reagálnia kellett hűséges bolygójának, az ügyvédségnek. „Az erős vagyok, mert egyedül vagyok“ elvének bealkonyult; az ügyvéd nem küzdhet többé a vihar után jött nyomasztó légkörben egy szál csupasz kardjával ezer érdekért, hanem a társadalom egyéb nagy érdekcsoportjainak módjára *az egyesült fellépés;* és a törvény-előirta intézmények keretein kívül a *szabad társulás erejével* kell résen állania a kényeréért és megbecsüléért.

Nem véletlen műve tehát, hanem a megfontoláson alapuló és szinte fizikai törvényszerűség, hogy a kulturállamok ügyvédsége az elmúlt évtizedben fokozottabb érdeklődéssel fordult hivatásbeli érdekeinek szervezett ápolása felé és tisztelretreméltó buzgalommal hívott életbe céljai szolgálatára új alakulatokat, míg a régebbi hasonló célkitűzésű szervezeteket új tartalommal frissítette fel.

Az Amerikai Egyesült-Államok államait, districtjét és territoriumait felölelő *American Bar Association* (alapított 1878-ban) az 1921-ben Cincinattiben tartott kongresszusán határozta el átszervezését és új munkaprogramját. Franciaországban az *Association Nationale des Avocats* 1921-ben alakult meg, míg Olasz-

országban az *Associazione Nazionale Forense* 1924-ben kezdte meg működését. Belgiumban a *Fédération des Avocats Belges*, Hollandiában az *Advocaten-vereening* (1915) és a finn *Advokatenförband* (1919) szintén új intézmények; de újult erővel küzdenek hazájuk ügyvédi érdekeiért a megváltozott terepeken a *Deutscher Anwaltsverein*, a svájci *Anwaltsverband*, a svéd *Advokatsamfund*, valamint a norvég és a dán ügyvédszövetségek.

Nálunk, Magyarországon is, az elmúlt években mindinkább fokozódó hangszullyal hallottuk ügyvédi körökből azt az óhajtást, hogy hazánk ügyvédségének is szüksége van egy olyan széleskörű, politikai céloktól és egyoldalú érdekek szolgálatától mentes társadalmi szervezetre, amely a hazai ügyvédtársadalom sokféle ágazó és imminens megoldásra váró érdekeit a maga számbeli erejével, tagjai tekintélyével, az organizált fellépés taktikai főenyével volna hivatva képviselni. Valóban, egy ilyen szervezet funkcionálására sohasem volt nagyobb szükségünk, mint ma. Gazdasági tekintetben közel járunk a krízishez, erkölcsi értékelésünk és társadalmi sulyunk megtépázott, jogi kulturánk boltozata — sajnos — megszűkült. Mint minden hanyatló korszak, mi is a kommentátorok és a kompilátorok világát éljük és a csődönkívüli kényszereregység, a felértékelés és a valorizáció efemer életü taposómalmából alig néhányunknak jut alkalom arra, hogy a nagy európai jogalkotó munka szabad levegőjéhez hozzájuthassunk. Odakünn döbörög egy új jogász viláegészséges gépezete: egységesíteni akarják a csődjogot, a csekkjogot, a váltójogot, készül a végrehajtási jogsegély, a választott bíraskodás nemzetközi egyezménye s a megoldást hozó paktum a kettős adóztatás problémájában. A magyar ügyvéd magára hagyva, egyedül a maga segítségére utalva néz körül a szomorú éjszakában és azt mondja: Elég a mi erőnk is ahhoz, hogy régi erőnk, tekintélyünk — fokozatos törekvésünkkel — ismét visszaálljon és a magyar ügyvéd elfoglalhassa európai kartársai jogalkotó munkájában azt a helyet, amely tudásánál, képzettségénél fogva méltán megilleti.

A megvalósítást váró, sokféle célokért való küzdelemre nem új próbálkozást, új szervezet alkotását láttuk alkalmasnak, hanem az *Országos Ügyvédszövetség* régi hagyományos kereteinek újult erőkkkel való betöltését és felelősséte után munkájának a régi nemes hagyományok szerint való folytatását.

Az átszervezés után újjászületett Országos Ügyvédszövetség, az alapszabálybeli régi meghatározás szerint, működésében továbbra is célul követi, hogy az ország ügyvédségének anyagi, erkölcsi és társadalmi érdekeit szabad és független társulás útján megvédje és fejlessze. A cél e tömör meghatározásához az alapszabálymódosító országos közgyűlés határozatából még az a kibővítés járult, hogy a magyar ügyvédség tudományos és gyakorlati jogászai kívánalmái is megfelelően kiegészíttessenek és a nem-

zetközi kari és jogi életbe való bekapcsolódás, ideértve a más államokbeli jogászközösségekkel való szorosabb együttműködést is, intézményesen biztosítsák.

Az ügyvédség anyagi érdekeinek szolgálata az a terület, amely a más ügyvédi testületekkel való együttműködésre is a legtöbb lehetőséget nyújtja. Az Országos Ügyvédszövetség e tekintetben munkájában célul azt tűzi ki, hogy az ország ügyvédsége egyetemének általánosabb jellegű kívánalmait foglalja egybe, figyelemmel kisérven a testvérintézményekkel is való közlés céljából az idevágó külföldi hasonló mozgalmakat.

Szélesebb körű az a terület, amelyet az ügyvédség erkölcsi érdekeinek képviselőjében lesz hivatva az újjászületett Országos Ügyvédszövetség megmunkálni. Ide tartoznak elsősorban az ügyvédi etika kérdései és a magyar ügyvédi kánon megvalósítása. Az amerikai ügyvédség karának ügyvédi etikai kívánalmait már régen kánonokban, döntvényekben fektette le, amelyek évről-évre újabb deciziókkal gyarapodnak. A kontinensén a francia ügyvédi kar különösen az elmúlt években szintén arányaiban már az amerikaihoz hasonló jelentékeny munkásságot végzett.

Az etikai kérdéssel szoros kapcsolatban áll az ügyvédséget érintő társadalmi kérdések felszínentartása. Az itt megszervezendő munka szoros összefüggésben van az etikai kérdések területén adódó problémákkal. Szigorú ügyvédi etika hozza magával a nagyobb társadalmi megbecsülést; e kettős cél megérdemli, hogy a megvalósítás érdekében az Ügyvédszövetség a legalaposabban kidolgozott organizációs tervvel lépjen sikra.

Az ügyvédség elméleti és gyakorlati jogászai kívánalmainak kielégítése újabb programmpont. A jogi irodalom művelése hazánkban, sajnos, hanyatlást mutat, azt pedig szintén nem kell bizonyítani, hogy egyéb jogászai alakulatok gyakorlati továbbmunkálkodása mai helyzetében nem felel meg a magyar ügyvédség általános kívánalmainak. Elméleti jogászköreink kevés sulyt helyeznek az aktuális jogi problémáknak az ügyvédség zömét inkább érdeklő gyakorlati megvilágításra, míg az ügyvédi testvérintézmények e munkára a közelmúltban csak szórványosan és rendszertelenül vállalkoztak.

A jogászai kívánalmak kielégítéséhez tartoznék az irodalmi munkálkodásnak a Szövetség keretein belül való további serkentése és fejlesztése. Megvan a lehetőség arra, hogy a Carnegie Endowment-tel és a Coopération Intellectuelle-lel is érintkezésbe lépjünk abból a célból, hogy ezen intézmények Szövetségünk útján magasabb színvonalú jogi művek kiadására segítséget nyújtsanak és Szövetségünket a külföldi szakirodalom új alkotásaihoz hozzájuttassa.

Ami a nemzetközi együttműködést illeti, Szövetségünk e tekintetben is számos, régóta észlelt hiányt volna hivatva pótolni. A magyar ügyvédség mozgalmi külföldön, különösen az utódál-

lamok határain túl, szinte teljesen ismeretlenek; a kollegiális régi hagyományokra tekintő külföldi közületekkel való érintkezés eddig még csak nem is tervezetett. Célszerűnek mutatkozott ezért, hogy először talán az elméleti együttműködés terén szerveztessék meg a külföldi testvérintézményekkel való közös működés már csak azért is, hogy ennek kezdő eredményeképpen az Országos Ügyvédszövetség a nagyvilág számottevő testvérintézményeinek kiadványait kézhez vehesse. De elengedhetetlenül szükségesnek mutatkozik az is, hogy a magyar ügyvédség, amely elvégre első-sorban tartja kezét hazánk forgalmi élete, de lege ferenda jogi kívánalmain, szót kérhessen a nemzetközi élet jogalkotó tevékenységében, így a *Nemzetközi Kereskedelmi Kamarában*, az *International Law Associationban* és a *Coopération Intellectuelle*-ben.

A vidéki ügyvédi társadalomnak a fővárossal való szorosabb egybekapcsolása a most említett célok megvalósítása során szintén jelentékeny kidolgozott munkatervet igénylő imminens feladatul jelentkezik.

A magyar ügyvéd nem hord talárt, amely már a külsőségek cerimóniájával is megkülönböztetné és tekintélyt adna hivatásának, tisztelgetet és megbecsülést parancsolván nehéz munkája számára. Reméljük, hogy a Szövetség céltudatos törekvéssel egy nagyobb diszt adó talárt fog adni a magyar ügyvédre: a hivatásbeli önértzet, komoly munka és a szilárd erkölcsi tartalom láthatatlan, de megbecsülést parancsoló talárját, amely azzá tesz bennünket, amivé évszázados hagyományaink is predestináltak: — la noblesse de la robe — a talár nemesi rendjévé.

Dr. Király Ferenc.

Az ügyvédség szerepe a döntvényhozásban.*) A kir. Kuriának jogegységi s teljesülési határozatai az 1912. évi LIV. t.-c. ama intézkedése által, hogy bíróságaink azokat követni kötelesek, még nem vesztették el a jogirodalom és elmélet által felismert kútfői jellegüket. Ezek a határozatok továbbra is az élő magyar szokásjognak legtekintélyesebb és leghitelesebb megjelenési formái maradtak.

Közjogunknak viszont immár közhellyé vált tétele, hogy a szokásjogot a nemzet alkotja, annak jogi meggyőződése — tacitus consensus populi — a szokásjog végső forrása.

Amde — merjük állítani — a nemzet jogi meggyőződésének nincs alaposabb és közvetlenebb ismerője, mint az ügyvédség. Nemcsak azért, mert az igazságügyi gépezet kereteinek mi vagyunk az első indítói és előterjesztéseinek céltudatos megszövegezésével egyben irányítói is, hanem mert az ügyvédi irodákban pereg le az ország jogéletének jelentékeny része. A jogügyletek a mi közbenjárásunkkal köttetnek, a jogcselek-

*) Az Országos Ügyvédszövetség budapesti osztagyűlése f. é. június 3-án megtartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a cikkben foglalt indítványt legközelebb beható megvitatás tárgyává teszi. *A szerk.*